

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 września 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 16 lipca 2019 r. odmówił W. S. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat a nadto podniósł, że po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Łącznie za udowodniony organ uznał staż w warunkach szczególnych 13 lat, 2 miesiące i 26 dni. Nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia od 24 sierpnia 1978 roku do 28 października 1980 roku oraz od 9 grudnia 1982 roku do 31 lipca 1983 roku, ponieważ wnioskodawca nie wykazał wykonywania w tym okresie rolniczych prac transportowych. /decyzja – k. 29 akt ZUS/

W dniu 9 października 2019 r. W. S. złożył odwołanie od powyższej decyzji, podnosząc, że w okresach od 24 sierpnia 1978 roku do 28 października 1980 roku oraz od 9 grudnia 1982 roku do 31 lipca 1983 roku wykonywał pracę w warunkach szkodliwych. /odwołanie – k. 3/

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 30 października 2019 r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację podniesioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. /odpowiedź na odwołanie – k. 4/

Na rozprawie w dniu 30 czerwca 2020 r. poprzedzającej wydanie wyroku strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe. Pełnomocnik wnioskodawcy wniósł nadto o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu, oświadczając, że nie zostały one pokryte ani w całości ani w części. /stanowisko procesowe stron protokół z rozprawy z dnia 30 czerwca 2020 r. – płyta CD k 60/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. S. urodził się w dniu (...) /bezsporne/

Z zawodu jest kierowcą. /bezsporne/

W okresie od 24 sierpnia 1978 roku do 31 lipca 1983 roku był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w K., przy czym w okresie od 24 sierpnia 1978 roku do 28 października 1980 roku oraz od 9 grudnia 1982 roku do 31 lipca 1983 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę **kierowcy ciągnika** wymienioną w wykazie A w dziale VIII, poz.3 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze pracowników resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. /świadcstwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k. 8 akt ZUS/

W okresie od 1 sierpnia 1983 roku do 30 września 1989 roku wnioskodawca był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w K. Spółdzielni Mieszkaniowej na stanowisku **kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony**, wymienionym w dziale VIII poz.1 pkt 2 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Uchwały Nr 184 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego z 20 maja 1983 roku. /świadcstwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k. 9 akt ZUS/

Od 1 października 1989 roku do 28 lutego 1990 roku W. S. prowadził działalność gospodarczą. /poświadczenie k 10/

Następnie od 14 lutego 1991 roku do 30 czerwca 1998 roku był ponownie pracownikiem Zakładów (...) w K., przy czym do 30 listopada 1991 roku był zatrudniony na stanowisku **robotnika transportu wewnętrznego**, od 1do 31 grudnia 1991 roku – **pracza**, zaś od 1 stycznia 1992 roku do 10 stycznia 1993 roku – na stanowisku **suszarza – wirówkarza**, zakwalifikowane jako prace wymienione w wykazie A dziale VII poz.4 pkt 50, 24 i 29 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze pracowników resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. /świadcstwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k. 11 akt ZUS/

Od 11 stycznia 1993 roku do 30 czerwca 1998 roku w Zakładach tych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę **kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony**, wymienioną w wykazie A w dziale VIII, poz.2 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze pracowników resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. / świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k. 12 akt ZUS/

Łącznie za udowodniony organ rentowy uznał okres 36 lat 5 miesięcy i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych ubezpieczonego w tym staż w warunkach szczególnych 13 lat, 2 miesiące i 26 dni. /bezsporne/

Ubezpieczony w dniu 16 lipca 2019 r. złożył wniosek o emeryturę pomostową. /wniosek – k. 1 – 4 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów w postaci dokumentów, w tym załączonych do akt rentowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych uznać należy, że odwołanie W. S. nie zasługuje na uwzględnienie.

Warunki nabywania prawa do emerytury pomostowej określa ustawa z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1924), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2009 roku.

Podkreślić należy, że ustawa ta zastąpiła przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych określające zasady przyznawania emerytur w niższym wieku pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze nowymi regulacjami określającymi zasady nabywania wcześniejszych emerytur z tytułu tego rodzaju pracy.

Najogólniej rzecz ujmując celem tej ustawy było ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach, na wcześniejsze przejście na emeryturę powinny zostać zaspokojone. Ustawa ma charakter przejściowy, ograniczając prawo do uzyskania emerytury pomostowej do osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) rozpoczęły przed 1 stycznia 1999 r. (art. 4 pkt 5 ustawy).

Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny emerytura pomostowa ma być „pomostem między dotychczasowym systemem z licznymi możliwościami przechodzenia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym i nowym systemem, w którym tego typu rozwiązania będą wyjątkiem” (uzasadnienie wyroku z dnia 16 marca 2010 r., K 17/09, (...) 2010 nr 3, poz. 21).

Wskazany wyżej cel ustawy realizują w najbardziej widoczny sposób jej przepisy określające przesłanki nabycia emerytury pomostowej.

Zgodnie z art. 4 cytowanej ustawy prawo do emerytury pomostowej, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.,
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn,

4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn,

5. przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS,

6. po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3,

7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z treści art. 4 wynika zatem, że jakkolwiek w świetle art. 4 pkt 2 i 5 w związku z art. 3 ust. 7 ustawy, do wymaganego przez ustawę stażu przypadającego przed dniem jej wejścia w życie, tj. przed 1 stycznia 2009 r., wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu zarówno art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jak i art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to właściwego ograniczenia do zamierzonego przez ustawodawcę kręgu osób uprawnionych do emerytury pomostowej dokonuje konieczność spełnienia przesłanki z art. 4 pkt 6. Wymaganie to spełnia zasadniczą funkcję eliminacyjną, ograniczając ostatecznie prawo do emerytury pomostowej do kręgu osób wykonujących pracę kwalifikowaną jako szczególną w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawa o emeryturach pomostowych .

Możliwość uzyskania emerytury pomostowej przez osoby niespełniające warunku z art. 4 pkt 6 przewiduje art. 49 ustawy według którego prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Przytoczony przepis zmienia wymagania konieczne do uzyskania emerytury pomostowej dla osób niespełniających warunku z art. 4 pkt 6 ustawy, zwalniając je z konieczności wykonywania po 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jednakże wprowadza w to miejsce wymaganie, aby ubiegający się o rozważane świadczenie spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Warunek ten został jasno wyrażony, wynika wprost z literalnego brzmienia art. 49 pkt 3 ustawy i jest zgodny z jej celem.

Należy podkreślić, iż jedynie łączne spełnienie wszystkich przesłanek uprawnia do uzyskania prawa do wskazanej emerytury. Przesłanki nabycia prawa do emerytury na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych muszą być spełnione łącznie. Oznacza to, że brak choćby jednego z tych warunków powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych” (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 kwietnia 2012 r., sygn. akt III AUa 252/12 wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, III AUa 1664/12).

Innymi słowy niespełnienie jednej z przesłanek wymienionych w art. 4 lub 49 cytowanej ustawy pozbawia wnioskodawcę prawa do emerytury pomostowej.

W niniejszym postępowaniu niesporne było, iż wnioskodawca, który wiek 60 lat osiągnął w dniu 12 lipca 2019 roku, udowodnił 36 lat, 5 miesięcy i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych, oraz 13 lat, 2 miesiące i 26 dni pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a także fakt rozwiązania stosunku pracy.

Organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca nie spełnił warunku co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych ani warunku określonego w art. 4 pkt 6 czy też art.49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy.

W świetle art. 3 ust. 1 i 3 powołanej ustawy prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1 lub ust. 3 art. 3 (art. 3 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych).

Słuszne jest zatem stanowisko organu rentowego, iż ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej, gdyż nie spełniania on warunku określonego w art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych - nie wykonywał bowiem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy.

Ubezpieczony nie spełnił także przesłanek wskazanych we wspomnianym już art. 49 pkt. 3. Stosownie do powołanego przepisu, prawo do emerytury pomostowej może nabyć również osoba, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, jednakże w dniu wejścia w życie ustawy miała okres wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze z tym, że praca ta musi być pracą w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu nowych przepisów tj. art. 3 ust. 1 i 3 Ustawy. (vide min. wyrok SA w Lublinie z 13.03.2014 r., III AUa 1531/13, opubl. LEX nr 1441422, wyrok SA w Katowicach z 27.02.2014 r., III AUa 1045/13, opubl. LEX 1439028, wyrok SA w Szczecinie z 14.01.2014 r. III AUa 577/13, opubl. LEX 1441543, wyrok SA w Białymstoku z 09.01.2014 r., III AUa 705/13, LEX 1415788, wyrok SN z 04.12.2013 r. II UK 159/13, opubl. LEX nr 1405231, wyrok SA w Gdańsku z 07.11.2013 r., III AUa 343/13).

Żadna z prac wykonywanych przez wnioskodawcę na przestrzeni całego jego stażu pracy, zaliczonych do pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów art.32 i art.33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (**kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, kierowcy transportu wewnętrznego, pracza czy suszarza – wirówkarza**) nie została wymieniona w załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy pozostaje nadto kwestia charakteru prac transportowych wykonywanych przez ubezpieczonego w spornych okresach – od 24 sierpnia 1978 roku do 28 października 1980 roku oraz od 9 grudnia 1982 roku do 31 lipca 1983 roku. Nawet gdyby przyjąć, że w okresie tym W. S. wykonywał prace **kierowcy ciągnika w transporcie**, nadal nie można przyjąć, by wykonywał on prace w szczególnych warunkach czy w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.3 ustawy o emeryturach pomostowych. Prace na tym stanowisku nie są bowiem także wymienione w wykazach stanowiących załączniki do ustawy o emeryturach pomostowych.

Dlatego też Sąd oddalił wnioski dowodowe ubezpieczonego zmierzające do wykazania okoliczności dla sprawy nieistotnych.

Zaskarżona decyzja w pełni zatem odpowiada prawu.

W tym stanie rzeczy Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako niezasadne.

Na podstawie § 15 ust. 2 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r., poz. 18) przyznał i nakazał wypłacić na rzecz pełnomocnika kwotę 110,70 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy udzielonej z urzędu (zawierającą podatek VAT).